

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

24 september 2025

WETSVOORSTEL

**tot wijziging van de wet van 29 oktober 1846
op de inrichting van het Rekenhof en
tot invoering van een wederkerige plicht
vanwege overheden en overheidsinstellingen
jegens het Rekenhof
om alle financiële informatie
ter beschikking te stellen**

Amendementen

Zie:

Doc 56 0706/ (2024/2025):

- 001: Wetsvoorstel van de heer Vereeck c.s.
- 002: Advies van de Raad van State.
- 003: Advies van het Rekenhof.
- 004: Advies van de Gegevensbeschermingsautoriteit.

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

24 septembre 2025

PROPOSITION DE LOI

**modifiant la loi du 29 octobre 1846
relative à l'organisation
de la Cour des comptes et soumettant
les autorités et organismes publics
à une obligation réciproque de tenir
toutes leurs informations financières
à la disposition de la Cour des comptes**

Amendements

Voir:

Doc 56 0706/ (2024/2025):

- 001: Proposition de loi de M. Vereeck et consorts.
- 002: Avis du Conseil d'État.
- 003: Avis de la Cour des comptes.
- 004: Avis de l'Autorité de protection des données.

02107

Nr. 1 van de heer **Vereeck**

Art. 2

Het voorgestelde artikel 5^{quater} aanvullen met het volgende lid:

“Het betreft zowel federale diensten en instellingen als diensten en instellingen van de gefedereerde entiteiten, zoals bepaald in de wet van 16 mei 2003 tot vaststelling van de algemene bepalingen die gelden voor de begrotingen, de controle op de subsidies en voor de boekhouding van de gemeenschappen en de gewesten, alsook voor de organisatie van de controle door het Rekenhof.”

VERANTWOORDING

Deze toevoeging komt tegemoet aan de opmerking van de Raad van State (DOC 56 0706/002, p. 9, 3.3) dat het in de oorspronkelijke formulering onvoldoende duidelijk was of het wetsvoorstel ook betrekking heeft op diensten en openbare instellingen van de gefedereerde entiteiten.

Lode Vereeck (VB)

N° 1 de M. **Vereeck**

Art. 2

Compléter l'article 5^{quater} proposé par l'alinéa suivant:

“La présente disposition concerne tant les services et organismes fédéraux que les services et organismes des entités fédérées visés par la loi du 16 mai 2003 fixant les dispositions générales applicables aux budgets, au contrôle des subventions et à la comptabilité des communautés et des régions, ainsi qu'à l'organisation du contrôle de la Cour des comptes.”

JUSTIFICATION

Cet ajout répond à l'observation du Conseil d'État (DOC 56 0706/002, p. 9, 3.3). Selon le Conseil d'État, la formulation initiale n'indiquait pas clairement si la proposition de loi s'appliquait également aux services et organismes publics des entités fédérées.

Nr. 2 van de heer Vereeck

Art. 3

In het voorgestelde artikel 5quinquies, de woorden “Indien een betrokken dienst of overheidsinstelling nalaat de gevraagde documenten en inlichtingen te verstrekken, kan het Rekenhof dit afdwingen.” **vervangen door de woorden** “Indien een betrokken dienst of overheidsinstelling nalaat de gevraagde documenten en inlichtingen te verstrekken, kan het Rekenhof, onverminderd de bestaande prerogatieven en instrumenten van het Rekenhof, dit ook afdwingen middels twee aanvullende, optionele prerogatieven en instrumenten ten aanzien van solvabele en niet solvabele te controleren entiteiten.”.

VERANTWOORDING

In zijn advies (DOC 56 0706/003, p. 1/2, 2)) stelde het Rekenhof dat de oorspronkelijke formulering van de artikelen 5quater en 5quinquies zou kunnen leiden tot een restrictieve interpretatie van het huidige artikel 5bis. De bezorgdheid is onterecht, want de Raad van State stelt duidelijk dat het wetsvoorstel “aanvullende” prerogatieven in het leven roept, die geen afbreuk doen aan bestaande prerogatieven (DOC 56 0706/002, p. 3, Algemene opmerkingen, 1.).

In zijn advies (p. 1/2, 3)) uitte het Rekenhof ook de bekommernis dat een juridisch afdwingbare bevoegdheid in de oprichtingswet de goede werkrelaties met de geauditeerde entiteiten zou kunnen hypothekeren. De bekommernis is begrijpelijk, maar onterecht. Ten eerste zijn de voorgestelde aanvullende prerogatieven optioneel en niet verplicht. Het Rekenhof kan zelf inschatten van welk prerogatief, bestaande of voorgestelde, het best gebruik maakt om zijn controletaken te kunnen uitvoeren. Ten tweede is het wetsvoorstel precies bedoeld om een juridisch afdwingbare bevoegdheid te geven voor situaties waarin de werkrelatie met een geauditeerde entiteit van die aard is dat de noodzakelijke informatie niet bekomen wordt.

In zijn advies vroeg de Raad van State naar de reden en relevantie van een tweede keuzemogelijkheid (p. 9, 4.), zijnde de mogelijkheid voor het Rekenhof om bij de Raad van State een verzoekschrift tot nietigverklaring van de weigeringsbeslissing van de desbetreffende dienst van de

N° 2 de M. Vereeck

Art. 3

Dans l'article 5quinquies proposé, remplacer les mots “Si un service ou un organisme public omet de communiquer les documents et renseignements demandés, la Cour des comptes peut l'y contraindre.” **par les mots** “Si un service ou un organisme public omet de communiquer les documents et renseignements demandés, la Cour des comptes peut, sans préjudice des prérogatives et instruments existants dont elle dispose, l'y contraindre également à l'aide de deux prérogatives et instruments supplémentaires et optionnels à l'égard des entités solvables et non solvables à contrôler.”.

JUSTIFICATION

Dans son avis (DOC 56 0706/003, p. 1/2, 2), la Cour des comptes indique que la rédaction initiale des articles 5quater et 5quinquies pourrait aboutir à une interprétation restrictive de l'actuel article 5bis. Cette inquiétude est infondée, car le Conseil d'État indique clairement que la proposition de loi crée des prérogatives “supplémentaires” s'entendant sans préjudice des prérogatives existantes (DOC 56 0706/002, p. 3, Observations générales, 1.).

Dans son avis (p. 1/2, 3)), la Cour des comptes exprime également l'inquiétude de voir cette compétence juridiquement contraignante incluse dans sa loi organique hypothéquer les bonnes relations de travail avec les entités contrôlées. Cette inquiétude est compréhensible, mais infondée. Tout d'abord, les prérogatives supplémentaires proposées sont optionnelles et non obligatoires. La Cour des comptes peut évaluer quelle prérogative, existante ou nouvelle, elle préfère utiliser pour exécuter ses tâches de contrôle. Ensuite, la proposition de loi a précisément pour objectif de conférer à la Cour une compétence juridiquement contraignante à laquelle elle pourra recourir dans des situations où la relation de travail avec une entité contrôlée ne permet pas l'obtention des informations nécessaires.

Dans son avis, le Conseil d'État s'interrogeait sur la raison et la cohérence de la deuxième branche de l'alternative (p. 9, 4.), à savoir la faculté pour la Cour des comptes de saisir le Conseil d'État d'une requête en annulation de la décision de refus prise par le service de l'État ou l'organisme

Staat of openbare overheidsinstelling in te dienen, naast de mogelijkheid van een dwangsom. De reden is om een gedifferentieerde aanpak toe te laten in functie van de goede of minder goede aard van de werkrelatie met de gecontroleerde entiteit, en om een alternatief te bieden voor het bekomen van de noodzakelijke informatie vanwege insolvabele entiteiten die een dwangsom niet zouden kunnen betalen.

Lode Vereeck (VB)

public concerné, outre la possibilité d'imposer une astreinte. L'objectif est de permettre une approche différenciée en fonction de la nature, bonne ou moins bonne, de la relation de travail avec l'entité contrôlée et d'offrir une autre voie d'obtention des informations nécessaires auprès des entités insolvables qui ne seraient pas en mesure de payer une astreinte.

Nr. 3 van de heer Vereeck

Art. 3

Het voorgestelde artikel 5quinquies aanvullen met het volgende lid:

“Indien de desbetreffende dienst of instelling geen rechtspersoonlijkheid heeft, wordt de dwangsom opgelegd aan de Staat of gefedereerde entiteit. Tegen het opleggen van een dwangsom kan de gecontroleerde dienst of instelling een beroep tot nietigverklaring instellen bij de Raad van State – Afdeling Bestuursrechtspraak.”

VERANTWOORDING

In zijn advies merkte de Raad van State op (DOC 56 0706/002, p. 9, 3.2) dat het voorgesteld prerogatief ertoe strekt het Rekenhof de mogelijkheid te bieden dwangsommen op te leggen in hoofde van “diensten van de Staat en van (...) openbare overheidsinstellingen” die aan het toezicht van het Hof onderworpen zijn. Het gaat dan om het algemeen bestuur, de administratieve diensten met boekhoudkundige autonomie (ADBA), de administratieve openbare instellingen (AOI) en de gelijkgestelde instellingen. Niet al deze entiteiten hebben evenwel een eigen rechtspersoonlijkheid, waardoor het niet mogelijk is dergelijke dwangsommen op te leggen op de specifiek geïsoleerde entiteit. Het spreekt dan ook voor zich dat telkens wanneer de dwangsom bedoeld is voor een dienst of openbare instelling zonder rechtspersoonlijkheid, ze *in concreto* niet opgelegd wordt aan die dienst of openbare instelling maar aan de Staat, resp. gefedereerde entiteit.

In hun adviezen merkten zowel de Raad van State (DOC 56 0706/002, p. 8, 3.1) als het Rekenhof (DOC 56 0706/003, p. 2/2, 4)) op dat het oorspronkelijke wetsvoorstel niet voorzag in een beroepsprocedure tegen het opleggen van een dwangsom. Meer bepaald wijst de Raad van State erop dat in de eerste keuzemogelijkheid (dwangsom) bedoeld in het voorgestelde artikel 5quinquies, 1°, er geen mogelijkheid wordt geboden aan de geïsoleerde dienst of overheidsinstelling om te reageren nog vóór er een dwangsom wordt opgelegd. De tegensprekelijke aard van de procedure waarbij de dwangsom opgelegd wordt, is bijgevolg niet gewaarborgd. Dat is evident wel het geval in artikel 5quinquies, 2°.

N° 3 de M. Vereeck

Art. 3

Compléter l'article 5quinquies proposé par l'alinéa suivant:

“Si le service ou l'organisme concerné ne dispose pas de la personnalité juridique, l'astreinte sera imposée à l'État ou à l'entité fédérée. Le service ou l'organisme contrôlé peut saisir le Conseil d'État – section du contentieux administratif – d'une requête en annulation de l'imposition d'une astreinte.”

JUSTIFICATION

Dans son avis, le Conseil d'État a fait observer (DOC 56 0706/002, p. 9, 3.2) que la prérogative proposée entend permettre à la Cour des comptes l'imposition d'une astreinte à l'égard “des services de l'État et des organismes publics” soumis à son contrôle. Sont ainsi concernés l'administration générale, des services administratifs à comptabilité autonome (Saca), des organismes administratifs publics (OAP) et des organismes assimilés. Or, toutes ces entités ne sont pas dotées d'une personnalité juridique propre rendant possible l'imposition d'une telle astreinte directement à l'entité spécialement ciblée. Il va dès lors de soi que, dans son application concrète, chaque fois que l'astreinte visera un service ou un organisme public dépourvu de la personnalité juridique, l'astreinte ne sera pas infligée à ce service ou organisme public, mais à l'État ou à l'entité fédérée.

Dans leur avis respectif, le Conseil d'État (DOC 56 0706/002, p. 8, 3.1) comme la Cour des comptes (DOC 56 0706/003, p. 2/2, 4) ont fait observer que la proposition de loi initiale ne prévoyait pas de procédure de recours contre l'imposition d'une astreinte. Plus précisément, le Conseil d'État relève que la première branche de l'alternative (astreinte) visée à l'article 5quinquies proposé, 1°, n'offre aucune possibilité au service ou organisme public visé de réagir préalablement à l'imposition d'une astreinte. Le caractère contradictoire de la procédure d'imposition de l'astreinte n'est par conséquent pas garanti. Par contre, c'est évidemment le cas à l'article 5quinquies, 2°.

Het beginsel dat de procedure op tegenspraak verloopt, moet evenwel gewaarborgd worden, aangezien de procedure bedoeld is om te zorgen voor een versterking van de dwang uitgeoefend door de wetgevende macht op de diensten die rechtstreeks of onrechtstreeks vallen onder toezichtsbevoegdheid van de uitvoerende macht.

De uitbreiding van artikel 14, § 1, eerste lid, 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State in 2014 laat toe om beroep in te stellen tegen besluiten van wetgevende vergaderingen en hun organen en geassocieerde ombudsmannen, het Grondwettelijk Hof, administratieve rechtscolleges met inbegrip van de Raad van State, organen van de rechterlijke macht, de Hoge Raad van Justitie, alsook het Rekenhof. De dwangsommen opgelegd door het Rekenhof kunnen dus het voorwerp uitmaken van een beroep tot nietigverklaring voor de afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State.

Lode Vereeck (VB)

Toutefois, le caractère contradictoire de la procédure d'imposition de l'astreinte doit être garanti dès lors que la procédure tend à renforcer la contrainte exercée par le législatif sur les services relevant directement ou indirectement du pouvoir de contrôle de l'exécutif.

L'extension, en 2014, de l'article 14, § 1er, alinéa 1er, 2°, des lois coordonnées sur le Conseil d'État a permis le recours contre des décisions d'assemblées législatives et de leurs organes et des médiateurs institués auprès d'elles, de la Cour constitutionnelle, des juridictions administratives, y compris le Conseil d'État, des organes du pouvoir judiciaire, du Conseil supérieur de la Justice et de la Cour des comptes. Les astreintes imposées par la Cour des comptes peuvent donc faire l'objet d'un recours en annulation devant la section du contentieux administratif du Conseil d'État.